

رابطه مسیحیت با اسلام شیعی

رابطه جامعه مسیحیت با اسلام شیعی قدمت هزار و اندی ساله دارد...

رابطه جامعه مسیحیت با اسلام شیعی قدمت هزار و اندی ساله دارد...

به گزارش ایسنا، آیت الله دکتر سیدمصطفی محقق داماد، در یادداشتی در روزنامه اطلاعات نوشت: «رابطه جامعه مسیحیت با اسلام شیعی قدمت هزار و اندی ساله دارد. حرّان (کران) شهری بسیار کهن در بین النهرین است که اکنون در استان شانلی اورفه ترکیه قرار دارد. گفته می شود که حران، منزل حضرت ابراهیم(ع) بوده و به ویژه به عنوان مرکز عمده صابئین و دین آنها نامدار است. شهرت جاودانی این شهر به سبب فلاسفه و دانشمندانی است که در دوران اسلامی از آن برخاسته اند.

قرائن تاریخی نشان می دهد که این شهر مسیحی نشین در قرن دوم ارتباط نزدیکی با پیشوایان شیعه از جمله حضرت امام صادق (ع) داشته و از این رهگذر مسلمان به قرائت اسلام شیعی بوده اند.

یکی از نامدارترین اهالی حران، محدث عالی قدر، ابن شعبه حرانی، در قرن چهارم هجری است که مجموعه ای تحت عنوان «تَحْفَةُ الْعُقُولِ فِيمَا جَاءَ مِنَ الْحِكْمِ وَالْمَوَاعِظِ مِنَ آلِ الرَّسُولِ» تألیف کرده است با هدف جمع آوری بخشی از احادیث اهل بیت(ع) همراه با به جامانده هایی از پیامبران الهی با محوریت مواعظ و حکمت و اندرز. وی در آغاز این کتاب گفته است از آنجا که دانشمندان شیعه درباره حلال و حرام و فرائض و سنن از گفتار ائمه(ع) کتاب فراهم کرده اند ولی درباره حکمت ها و اندرزهای پیامبر(ص) و ائمه(ع) و سایر پیامبران خاصه کلمات قصار آنها، کتابی تألیف نکرده اند، او دست به این کار زده است.

با کمال تأسف، حرّانی - طوری که خود می گوید - در تألیف کتاب برای رعایت ایجاز و نیز به این سبب که بیشتر این کلمات و سخنان از زمره آموزش ها و حکمت هایی هستند که خود گواه درستی خودند و به این دلیل که آنها را برای شیعیان فراهم کرده است که تسلیم امامان اند، از ذکر اسناد احادیث کتاب اجتناب کرده است. همین موضوع باعث شده که فقیهان بزرگ روایات فقهی آن را مرسل بدانند. آیت الله خویی (ره) ضمن اعتراف به فضل و ورع و ممدوح بودن حرّانی، روایات کتاب را مرسل دانسته و از نظر فقهی، برای استناد با مشکل روبه رو می داند.

ناگفته پیداست که بحث ارسال، یک مشکل کاملاً فقهی است و ربطی به مواعظ و اندرزها ندارد. به دیگر سخن، برخورد فقیهان در موضوع احکام شریعت با روایات سنن و مواعظ متفاوت است. در مورد دسته اول، شرایط بسیار سخت و سنگینی برای استحکام آنها فائلمند؛ در حالی که در دسته دوم به قاعده «تسامح» باور دارند.

موضوع ایمان مسلمانان به انبیای الهی به تصریح قرآن مجید یکی از ارکان ایمان است. قرآن فرموده است:

أَمَرَ الرَّسُولُ يَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَ مَلَائِكَتِهِ وَ كُتُبِهِ وَ رُسُلِهِ لَّا تُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَ قَالُوا سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا عَفْوًا تَكْرِبًا وَ إِلَيْكَ الْمَصِيرُ (۲۸۵ بقره)

این پیامبر به آن چه از [سوی] پروردگارش به سوی او فرودستاده؛ ایمان دارد و همه مؤمنان به خداوند و فرشتگانش و کتاب؛ هایش و پیامبرانش ایمان دارند [و می گویند] میان هیچ یک از پیامبران وی، فرق نمی؛ نهیم و می؛ گویند: شنیدیم و فرمان بردیم؛ پروردگارا! آموزش تو را [می؛ جوییم] و بازگشت [هر چیز] به سوی توست.

این شعبه حرّانی بر آن بوده که در کنار مواعظ اهل بیت(ع)، اندرزهای سایر انبیاء(ع) را نیز قرار دهد و این که مؤمنین با رهنمودهای سایر انبیاء آشنا شوند، یک سنت حسنه و جاریه شود. جالب این که در این کتاب، یک فصل به مواعظ حضرت عیسی مسیح(ع) اختصاص یافته است. مواعظ مزبور از قول امام صادق (ع) نقل شده اند. مطالعه این بخش و مقایسه آن با متون آمده در انجیل نشان می دهد که منقولات کاملاً با یکدیگر منطبق اند.

این مقایسه و این متون که در سایر کتب حدیث کمتر دیده می شوند، نشان می دهند که رابطه جامعه مسیحیت در دوران امام صادق (ع) با پیشوایان شیعه کاملاً تنگاتنگ بوده و هر چند ابن شعبه حرّانی، سلسله سند روایات را نقل نکرده ولی به احتمال قوی از همان حرّانیانی که به محضر امام (ع) شرفیاب می شده اند، شنیده است؛ حرّانیانی که در محیط مسیحی نشین بزرگ

شده بودند، طبعاً تسلط امام (ع) بر مواظب انبیای پیشین به ویژه اناجیل معتبر موجب شگفتی آنان بوده است.

این روزها پیشوای مسیحیان کاتولیک، عالیجناب پاپ فرانسیس، عازم عراق است و حسب اطلاع با مرجع بزرگوار شیعه آیت الله العظمی سیستانی دامت برکاته دیدار خواهد کرد. لازم دانستم که از این فرصت حسن استفاده کنم و این سطور را قلمی سازم.

پاپ فرانسیس تا آنجا که نگارنده آشنایی دارد در مقایسه با اسلافش، بسیار متواضع است. او از همان روز نخست که به این سمت برگزیده شد، به جایگاه پر تشریفات پاپ های قبل در واتیکان نرفت و دفتر کار ساده ای برگزید. نگارنده به خاطر دارد در یکی از همایش هایی که مهمان او بودم، همواره سعی داشت هنگام غذاخوردن، میان مهمانان باشد. فراموش نمی کنم که شبی بعد از شام، برای من از خاطرات زندگی خود داستان های بسیار جالب و آموزنده نقل کرد.

ایشان درباره دین مقدس اسلام مطالعه دارد و احترام بسیار زیادی قائل است و در یکی از تألیفات خود، بحث مفصلی در مورد اسلام و تعلیمات قرآن مجید نگاشته است. در حالی که سلف ایشان، جملات ناموزونی از سر بی اطلاعی درباره اسلام گفت. اینجانب طی نامه ای اعتراض خود را مبتنی بر مستندات تاریخی و شواهد علمی برای ایشان اعلام کردم و سرانجام در نشست سینود در واتیکان، پس از سخن اینجانب، اظهار تمایل کرد که در مورد اسلام بیشتر مطالعه و کسب اطلاع کند.

پاپ فرانسیس نسبت به شرایط زیست محیطی و آفات و آسیب هایی که زمین و هوای پاک را تهدید می کند، دغدغه دارد و بر آن است که از اهرم تعلیمات دینی برای حل آن استفاده کند. در این رابطه نشست های گوناگونی در واتیکان با دعوت از عالمان ادیان تشکیل داده است که در ماه اکتبر آینده هم نشست بسیار مهمی خواهند داشت و اینجانب نیز از طریق وزارت امور خارجه، دعوتنامه و برنامه آن جلسات را دریافت کرده ام.

ایشان از درد و سختی مردم همه اقوام رنج می برد لذا به دنبال عریضه اینجانب و درخواست تذکر و اعتراض به رئیس جمهوری سابق ایالات متحده نسبت به تحریم های ضد حقوق بشر علیه ایران، پاسخ بسیار مهربانانه ای حاوی همدلی با ملت ایران و وعده تلاش برای حل این مشکل از سوی ایشان به من واصل شد.

ایشان به گفت و گوی ادیان بسیار اهتمام دارد. گفت و گوی ادیان برنامه ای است که قرآن مجید آغاز فرموده:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَ لَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَ لَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ (۶۴ آل عمران)

بگو: ای اهل کتاب! بیایید از آن کلمه ای که پذیرفته ما و شماست پیروی کنیم: آن که جز خدای را نپرستیم و هیچ چیز را شریک او نسازیم و بعضی از ما بعضی دیگر را سواى خدا به پرستش نگیرد. اگر آنان رویگردان شدند، بگو! شاهد باشید که ما مسلمان هستیم. (۶۴)

گفت و گوی ادیان ابراهیمی و توافق بر کلمه «سواء» اقدامی است برای اتحاد در مقابل جبهه انکار و ناسپاسی پروردگار جهان. پیش قدم این اقدام، قرآن و جامعه اسلامی است. با امعان نظر در آیه شریفه فوق کاملاً روشن می شود که پیشنهاد قرآن هرگز احتجاج و غلبه بر خصم نیست و صرفاً گفت و گو، تعامل و توافق بر مشترکات است. لذا ما مسلمانان در پیروی از این سنت حسنه قرآن مجید، چندان موفق نبوده ایم.

به هر حال این دیدار را به فال نیک می گیریم و باشد که ثمرات پربارش نصیب جامعه مؤمنان ادیان در جهان شود و صبح دولت روشنی بخشش، دنیای تاریک ظلم و ستم را منور سازد، کین هنوز از نشانه سحر است. به یقین مرجعیت معظم شیعه و رهبر کاتولیک های جهان درباره مسلمانان و مسیحیان مظلومی که تحت ستم و ظلم گروه نژادپرست صهیونیست قرار دارند یا در گوشه و کنار جهان گرفتار قدرت های تمامیت خواه و سلطه جویی هستند که حقوق انسانی و کرامت بشری را پامال کرده و می کنند، گفت و گو خواهند کرد و دنیای ادیان را به جانبداری از حق، عدالت و احیای ارزش های اصیل اخلاقی فرا می خوانند.

والسلام»